

Антонюк В.В. студентка гр. 281-19-1

Науковий керівник: Горпинич О.В., доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління
(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

ЧИННИКИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА БАР'ЄРИ ЕФЕКТИВНОГО ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

У господарюванні економічно розвинених країн, а також країн, що розвиваються, все більше набуває активності застосування різних форм партнерства держави, місцевого самоврядування та приватного бізнесу в різних галузях національної економіки. Таке партнерство допомагає активізувати інноваційні процеси в цілому в країні та в територіальних громадах, підвищити інвестиційну спрямованість економіки, забезпечити довгострокове соціально-економічне зростання, тобто вирішити багато проблем практики господарювання. Використання різноманітних форм публічно-приватного партнерства має великий потенціал для України, тому що, на жаль, не обґрунтовані, а головне, не впровадженні в життя форми оптимальної участі держави, місцевого самоврядування в співпраці з бізнесом [1].

Як свідчить міжнародний досвід, в основі реалізації проектів публічно-приватного партнерства лежить досягнення наступних цілей:

- подолання інфраструктурного дефіциту (особливо важливо для транзитних країн): в першу чергу, стосується дорогих інфраструктурних проектів;
- розвиток публічних послуг, в тому числі транспортні послуги: пасажироперевезення; а також соціальні послуги - будівництво і утримання шкіл, ВНЗ, лікарень, поліклінік, стадіонів, театрів, бібліотек, парків;
- розвантаження бюджетів всіх рівнів (в тому числі місцевих): проекти партнерства передбачають залучення приватного капіталу, хоча не виключається пряме фінансування з державного або місцевого бюджету частини проекту; іноді може використовуватися непрямий спосіб фінансування проекту (наприклад, державне кредитування місцевих бюджетів);
- поліпшення якості послуг;
- скорочення відповідальності і ризиків публічного партнера в сфері надання послуг, яка є об'єктом партнерства: в процесі реалізації проекту такої взаємодії частина ризиків переходить бізнесу, при цьому держава/територіальна громада залишається відповідальною за надання послуги в цілому;
- стимулювання діалогу та взаємодії між бізнесом та владою;
- залучення до реалізації інвестиційних проектів фінансових ресурсів, що до цього перебували «у тіні» (політико-економічний чинник);
- залучення нових ресурсів для реалізації політики регіонального розвитку (реалізації інвестиційних проектів на місцевому, регіональному рівнях).

Застосування механізму публічно-приватного партнерства у сфері комунального обслуговування та соціальної інфраструктури для України в сучасних кризових політичних та економічних умовах є рішенням, яке має багато переваг, але залишається складним для реалізації і розвитку впродовж тривалого часу [2].

Сучасний розвиток публічно-приватного партнерства визначається такими основними чинниками:

- партнерство є елементом сучасної економіки, що сприяє розвитку еквівалентних відносин між державою, місцевим самоврядуванням та підприємництвом;

– партнерство дозволяє додатково залучати ресурси приватного сектора в процеси відтворення у тих галузях економіки, які знаходяться у власності держави та місцевих органів самоврядування, використовувати ініціативу бізнесу для підвищення ефективності використання бюджетних коштів,

– об'єднання зусиль держави, місцевого самоврядування та бізнесу в рамках конкретних проектів створює умови для їх конкурентних переваг – бізнес є більш мобільним, швидко реагує на зміни, а публічні інституції забезпечують стабільну нормативну базу, проведення організаційних заходів та надає певні види підтримки й захисту [3].

Співпраця між державою, місцевим самоврядуванням та приватним сектором створює можливості використання в діяльності сторін інноваційних розробок та долучення до інтеграційних процесів, в тому числі з країнами Європейського союзу. В умовах сьогодення публічно-приватне партнерство знаходиться на початковій стадії свого розвитку в Україні, основними перешкодами виступають інституційні (зміни законодавчої бази, що регулює порядок здійснення підприємницької діяльності, низька координація дій урядових інституцій, присутня практика короткострокового бюджетного планування, відсутність досвіду управлінських навичок та розвитку відносин інтелектуальної власності) та війна.

Основні бар'єри для створення і ефективного функціонування публічно-приватних партнерств в Україні є [4]:

– недосконалість законодавчої основи для створення партнерства, зокрема щодо проведення прозорого конкурсу для відбору кваліфікованого та мотивованого приватного партнера;

– нестабільність регуляторного середовища, в якому реалізовується партнерство;

– нестача політичної волі у відповідного органу влади на державному рівні щодо ініціювання та впровадження партнерства;

– незадоволення проектами ключових зацікавлених сторін (місцевими громадами, населенням в цілому, місцевим бізнесом);

– низький економічний рівень розвитку суб'єктів публічно-приватного партнерства;

– нестача фінансових стимулів для приватного партнера щодо участі у проекті;

– неефективний розподіл функцій і ризиків у партнерстві.

Перелік посилань

1. Біла І.С., Іллічова Е.І. Світовий досвід державно-приватного партнерства / Збірник праць Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. 2018. Випуск 21. С. 126–129.

2. Грищенко С. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства: Практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу. К., ФОП Москаленко О.М., 2011. 140 с.

3. Александрова М.М., Довгалюк В.В. Державно-приватне партнерство в соціальній сфері. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?op=1&z=1480>

4. Жулінська О.С. Аналіз стримуючих факторів розвитку публічно-приватного партнерства в Україні на основі європейського досвіду / Сучасна регіональна політика: освіта, наука, практика. Одеса, 2011. Т. 2. С. 31–33.